

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једномпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се подaje у напред, и то најмање за пола године, код свих полицајских власти, и износи: 30 динара на годину за државна и општинска надлежности, а за остало вретелатинске у износу 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у алату. Поједини бројеви „Полицајског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

Objavljeno u: *Policijski glasnik*, god. 3, br. 2/1907, str. 12–13

PRIMENA NAUČNIH METODA U POLICIJSKIM I SUDSKIM ISTRAGAMA

od R. A. Reiss-a

profesora policije na universitetu u Lozani

Čovečanstvo napreduje, ali se ovaj napredak ne sastoji samo u dobru, već i u zlu.

Dok se naši odlični fizičari, hemičari i tehničari trude svim silama, da današnje naučne metode usavrše, ili da ih potpuno zamene novim i boljim, dotle se zločinci koriste njihovim otkrićima, da bi osavršili svoje zločinačke postupke.

Ne viđamo li poslednjih godina opasne kradljivce kako se služe najnovijim otkrićima o topljenju čelika u cilju otvaranja i pljačkanja kasa? Ne upotrebljuju li se u poslednje vreme najopasnije i po principima moderne hemije tačno spravljene eksplozivne materije za ubijanje mnogobrojnih nevinih žrtava?

Očigledno je, dakle, da i kriminalitet napreduje, i da njegov napredak ide uporedo sa napretkom nauke.

To je policija, koja ima dužnost da zaštiti društvo od zločinaca; da iznalazi izvršioce zločina; da osujećava mahinacije zločinaca i da predupređuje nove

zločine. Ovo otkrivanje zločinaca i njihovih saučesnika postaje sve teže i teže kako zbog razvijenosti saobraćaja, koji im dopušta da za kratko vreme prelaze velike prostorije, tako i zbog rafinerije s kojom se danas vrše zločini, naročito protiv imovine.

Stara policijska sredstva nedovoljna su za današnje prilike; potrebno je boriti se sa zločincima jednakim oruđem i, po mogućstvu, nadmašiti ih u oštromlju, a ovo se može postići samo primenom naučnih metoda u policijskim i sudskim istragama. Primena ova, za koju se ima zahvaliti Bertilonu, Grosu, braći Minovićima, Lagasanju, Galtonu i dr. postala je u poslednje doba specijalna grana nauke pod imenom „Naučna policija“ (Police scientifique).

U jednom svom radu, koji je čitan na šestom međunarodnom kriminalno-antropološkom kongresu u Turinu, naš kolega i prijatelj Alfredo Ničeforo dao je ovu definiciju novoj nauci: „Naučna policija sastoji se u primeni naučnih poznavanja u istraživanjima koja imaju za cilj da utvrde identitet izvesne ličnosti ili da odrede ulogu jednog lica ili stvari u izvršenom krivičnom delu“. Ovoj definiciji mi bismo još dodali: „i poznavanju načina rada različitih kategorija zločinaca“.

Potrebno je da pregledamo, bar u opštim potezima, ovu primenu naučnih znanja u oblasti policijskih i sudskih istraga. Izjavljujemo odmah, da fotografisanje zauzima vrlo važno mesto na ovom polju.

Ono, što pre svega imamo da ispitamo, to je mesto na kome je zločin izvršen. Ispitivanje ovo obuhvata: topografski pregled ovog mesta, pregled leša, istraživanje tragova, otisaka, krvnih mrlja i ispitivanje oruđa, kojim je zločin izvršen.

Topografsko pregledanje mesta izvršenog zločina konstatuje se uvek pomoću fotografisanja, koje se ponekad dopunjuje snimcima. Ovi poslednji u većini slučajeva nekorisni su, pošto nam Bertilonov metrički aparat dopušta, da na samoj fotografiji čitamo distanciju i veličinu pojedinih predmeta, i da na ovaj način sastavimo tačan plan fotografisanog mesta.

U našem delu: „Sudska policija“, mi smo za fotografiju mesta izvršenog zločina kazali ovo:

1. Kao potpuno veran dokument, ona će (fotografija) u svakom momentu moći pružiti isledniku tačnu sliku mesta izvršenog zločina i na ovaj način poslužiti mu kao jedna vrsta podsetnika. U mnogim slučajevima, pak, podsetnik ovaj od neocenjene je koristi isledniku. Izlazeći na mesto izvršenog zločina, u cilju uviđaja, islednik po pravilu zabeleži sve važnije stvari, za koje veruje da su od važnosti po istragu, ali se često dešava, da ovom prilikom propusti neke detalje, koji se docnije, u toku istrage, pokažu kao vrlo važni i od presudnog uticaja. Naknadni uviđaj na licu mesta u većini slučajeva nemoguć je; jedina je fotografija, koja nam u ovoj prilici može pomoći.

Potreba fotografisanja mesta izvršenog zločina nesumnjivo je korisna još i zbog jednog drugog razloga: da posluži kao kontrola jednom, čisto psihološkom fenomenu. Poznata je stvar, da mi vidimo samo ono šta hoćemo da vidimo. Tako isto poznato je, da činovnik prilikom vršenja uviđaja, ili ma kakvog sudsko-policijskog konstatovanja, posle vrlo kratkog vremena stvara mišljenje o prirodi zločina, nesrećnog slučaja i t.d., i da u smislu ovog stvorenog mišljenja produžuje dalju istragu. Tražeći tipične znake, u smislu svog mišljenja, on se retko kad osvrće na sitne detalje. On ih čak i ne vidi, jer neće da ih vidi. Protivno ovom, fotografski aparat vidi sve i beleži – snima – sve.

2. Fotografska slika mesta izvršenog zločina služi korisno i za dokazivanje na sudskom pretresu. Izgled ovog mesta u najviše slučajeva nepoznat je onima, koji su pozvani da uzimaju učešća u pretresu. Neosporno je, da će oni biti u stanju, da tok pretresa prate sa mnogo većim razumevanjem, ako pred sobom budu imali sliku mesta na kome je zločin izvršen i njegov izgled odmah po izvršenom zločinu. Izlišno je pominjati, da će i sama sudska odluka u mnogim slučajevima biti, zbog ovoga, preciznija.

3. Fotografija mesta zločina može takođe uticati psihološki bilo na samog okrivljenog bilo na sudije. I najbolji uviđaj nije u stanju da potpuno verno predstavi svu grozu jednog ubistva, kao što je to slučaj sa fotografijom. Ovu vrednost fotografije odlično je pojmiio jedan od najpoznatijih pariskih advokata, kad je na jednom skorašnjem pretresu zbog ubistva energično protestovao protiv pokazivanja fotografije mesta izvršenog zločina porotnicima. Ne izlazeći, po dužnosti, na lice mesta izvršenog zločina sudije, neosporno, imaju pravo, u interesu svoje odluke, da se, u cilju što tačnijeg informisanja, posluže fotografijom, i istražna vlast dužna je, da im ovu stavi na raspoloženje.

4. I najzad, razni detalji, otkriveni pomoću fotografisanja na mestu izvršenog zločina, kao što su: otisci nogu, prstiju, krvne mrlje i t.d. mogu vrlo često korisno poslužiti za konstatovanje identiteta i istraživanje nepoznatih zločinaca.

Topografsko pregledanje mesta obuhvata još i istraživanje pravca napada, kao i istraživanje otisaka nogu, o kojima ćemo docnije govoriti.

Po svršenom topografskom pregledu, treba odmah pristupiti pregledu i ispitivanju leša u slučajima ubistva i samoubistva. Pregled ovaj, a naročito položaj leša, u mnogim prilikama jasno nam pokazuje: da li imamo posla sa ubistvom ili samoubistvom. Ali se vrlo često dešava, da imamo posla sa sumnjivim slučajima u kojima je u nedoumici i sam sudski lekar, koji je pozvan da se u poslednjem stepenu izjasni o uzroku smrti. Nisu retki slučajevi, naročito kod vešanja, da položaj leša i njegov spoljni izgled idu u prilog samoubistvu, dok se u stvari ima posla sa zločinom. Za utvrđenje ovog fakta mogu veoma korisno da posluže razne okolnosti sa mesta izvršenog zločina, kao što su: ugažena trava, izlomljeno granje, ispreturan nameštaj, ostavljena prašina ili blato

sa obuće zločinca i t.d. Na osnovu ovih okolnosti pažljivi posmatrač zaključice vrlo lako, da je smrt rezultat vešto izvršenog zločina, i da se zločinac naročito trudio, da svoj zločin maskira samoubistvom.

Izlišno je naglašavati, da položaj nađenog leša treba fotografisati sa raznih strana. Fotografija ova od koristi je i sudskom lekaru prilikom sastavljanja raporta, i istrazi za studiranje izvršenog zločina.

Uočavanje važnosti pobrojanih okolnosti na mestu zločina, kao i poznavanje metoda za njihovo istraživanje, spada u delokrug naučne policije. Istraživanja ove prirode ponekad su veoma teška, i zahtevaju specijalna znanja. Bez poznavanja i izučavanja sličnih slučajeva, danas je vrlo teško, da ne rečemo nemoguće, voditi uspešno policijske i sudske istrage.

Ogromnu važnost pojedinih detalja na mestu izvršenog zločina odlično je uočio i istakao poznati Konan Dojl u doživljajima Šerloka Holmsa. I ako većina njegovih opservacija pripada oblasti fantazije, ipak mnoge imaju praktične vrednosti, i bile su uspešno upotrebljene u mnogim teškim slučajima.

Položaj stolica i ispreturan nameštaj, usled borbe žrtve sa napadačem, pružaju nam obično dragocene podatke o načinu i obliku borbe.

Ugažena trava i izlomljene grane pokazuju nam pravac kojim je zločinac pobegao, a ivice na probijenom staklu pravac kojim je kuršum došao. U slučaju zadavljanja ili vezivanja žrtve, način kojim je čvor zavezan može nam ponekad odati zločinčevu profesiju.

Ali, od sviju okolnosti, otkrivenih na mestu izvršenog zločina, za istragu i identifikaciju zločinaca najvažniji su krvni tragovi, otisci nogu i prstiju i tragovi oruđa kojim je zločin izvršen.

Pomoću krvnih tragova možemo doznati mnoge važne i po istragu veoma korisne stvari. Tako n.pr. velika lokva krvi na zemlji, podalje od leša, dokazuje nam nesumnjivo, da je žrtva posle prvog pada ustala i docnije ponovo pala. Krvni tragovi u pravcu duguljastom, dokazuju jasno, da je onaj, iz čije je rane krv curila, bio u pokretu.

Tragovi nogu – stopala – kazuju nam vrlo mnogo, a na prvom mestu pravac hoda žrtve i napadača. Pomoću njih u stanju smo, dalje, zaključiti: da li je ličnost, koja ih je proizvela, išla polako, ili je trčala ili je, najzad stojala nepomično.

(nastaviće se)

S francuskog D. Đ. Alimpić